

COLOFON

Uitgave:

Stichting Molenwereld
Benedenrijweg 521
2987 VA Ridderkerk
Tel.: 0180 411018
www.molenwereld.com

Administratie:

Stichting Molenwereld
G.W.M. Barendse
Beatrixstraat 79
2685 BH Poeldijk
Tel.: 0174 245580
E-mail: adm@molenwereld.com

Redactie:

Algemeen
Benedenrijweg 521
2987 VA Ridderkerk
E-mail: redactie@molenwereld.com

Molensactueel

Dhr. B.H.J. Mols
Provincialeweg-Zuid 42
4286 LM Almkerk
Tel.: 06-50283248
E-mail: bart68@planet.nl

Advertenties:

Dhr. J. Ottevanger
Molenviergang 2
2761 BK Zevenhuizen
E-mail: adv@molenwereld.com

Donaties:

Stichting Molenwereld publiceert zonder winstoogmerk met medewerking van vrijwilligers.

Om deze website te kunnen realiseren zijn wij afhankelijk van uw donatie of giften.

U kunt zich opgeven als donateur via:
adm@molenwereld.com

Donaties en giften over te maken op rekening:
NL16 RABO 0375 0308 67

KvK: 41174466 te Rotterdam

Realisatie website:

Red Vitamine
Benedenrijweg 521
2987 VA Ridderkerk
Tel.: 06 18540514
www.redvitamine.nl

©COPYRIGHT:

Stichting Molenwereld Ridderkerk. Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

Redactioneel

Geen Molenwereld zoals u gewend bent. Deze uitgave is een surplus op de laatste uitgave nummer 200. Dit nummer 200 Toekomst staat in het teken van het afscheid nemen van de papieren uitgave van Molenwereld en introductie van de website Molenwereld.com, een terugblik en vooruit kijken naar de toekomst.

Johan Bakker heeft afscheid genomen als redacteur van Molenwereld maar neemt geen afscheid van de wereld van de molens.

Verandering voor Johan Bakker, ook voor zijn e-mail adres. Dit is gewijzigd in **jsb@moerkapel.nl**.

Een afscheidartikel van Johan Bakker, een dankwoord aan allen die meegewerkt hebben aan de tot stand komen van 200 nummers Molenwereld van de Stichting Molenwereld, uitnodiging om u op te geven als donateur voor de website molenwereld.com **RvW**

Bij omslag van de voorpagina: Impressie van de home page van Molenwereld.com

Bij het omslag van de achterzijde: De Rooie Wip tussen Hazerswoude-Dorp en Hazerswoude-Rijndijk. (foto Gerard Barendse)

Uw mooiste foto op de website?.

Wij willen een plaatsje reserveren voor de bezoekers van onze website die hun mooiste foto's graag met anderen willen delen. Inzending kan zowel per post als per e-mail aan de redactie van Molenwereld. In het laatste geval is er wel voldoende hoge resolutie vereist: minimaal 300 dpi. Inzending kan geen plaatsing garanderen.

INHOUD

pagina

EINDE VAN EEN PAPIEREN MOLENWERELD	87
AFSCHEID VAN EEN AUTORITEIT	87
TUSSEN MIZPA EN SEN LIGT EEN STEEN	88
ZONDER JOHAN BAKKER GEEN MOLENWERELD	91
FINANCIËN	91

Afsluitdatum van de kopij voor de eerstkomende update van de website:

15 april 2016

WELKOM BIJ MOLENWERELD

Over molens en hun navolgers

Bij het einde van de papieren Molenwereld

Begin 2015 heeft redacteur Johan Bakker aangegeven op termijn zijn werkzaamheden vanwege zijn gezondheid te willen beëindigen. Het nummer 200, te verschijnen in februari werd gekozen als slip op de horizon als laatste nummer waar hij als redacteur bij betrokken zou zijn. Aan het bestuur de moeilijke taak een opvolger te vinden voor Johan. Helaas laten oplage en advertentie-inkomsten een betaalde kracht niet toe. Maar waar vind je iemand met zoveel kennis, voldoende vrije tijd en een ijzeren discipline zoals Johan Bakker? Zijn werkzaamheden voor het blad besloegen meer dan een gemiddelde werkweek van 40 uur! Het zoeken van een opvolger was als de bekende speld in de hooiberg of het al even bekende schaaft met 5 poten.

Een oproep voor een nieuwe redacteur leverde wel wat reacties en steunbetuigingen op, maar een echte kandidaat die daadwerkelijk de werkzaamheden van Johan Bakker wilde overnemen heeft zich niet gemeld. Het is daarom dat het bestuur, met pijn in het hart, heeft moeten besluiten dat voortzetting van het blad in de huidige vorm niet mogelijk is.

We zijn bijzonder blij dat we al die jaren dankzij de abonnees en andere sympathisanten dit prachtige blad hebben kunnen laten drukken. Heel speciaal is al die jaren de relatie geweest met de Rijnlandse molenstichting, de eerste onder zijn gelijken, want we hebben met iedere molenorganisatie goed contact gehad. Ook de adverteerders mogen hier met ere genoemd worden. Mede dankzij hen blijft de abonnementsprijs bescheiden - en ondanks een uitdijend aantal pagina's per nummer en de overgang naar een blad volledig in kleur - ging de prijs niet omhoog.

Maar om na het stoppen van de papieren versie helemaal te stoppen met Molenwereld, ging het bestuur te ver. In ieder geval is al het moois uit de verschenen 200 nummers het behouden waard, vandaar de keuze voor de website met het digitale monument. Bovendien bestaat de wens om Molen-

wereld 2.0 te gebruiken om betekenisvolle artikelen te blijven publiceren. Niet langer maandelijks een papieren uitgave, maar wellicht wel periodiek nieuwe bijdragen over het wel en wee van molens. Ook de rubriek actualiteiten, de "zoeker" en wellicht nog nieuwe rubrieken willen we voortzetten op de website. Ook willen we een digitale nieuwsbrief aan "Vrienden van Molenwereld" toesturen. U hoeft geen abonnementsgeld meer te betalen.

Wie van het blad heeft genoten en nu digitaal op de hoogte blijft nodigen we van harte uit het bestuur financieel te blijven steunen. Een eenmalige of een jaarlijkse gift stelt ons in staat door te gaan met Molenwereld!

Tot slot: het bestuur heeft in de afgelopen decennia met veel plezier de uitgifte van het blad mogelijk gemaakt. Het verloop was gering, de betrokkenheid was groot. Dank aan de bestuursleden Matthias Coops, Johan Bakker, Willem Roose, Paul Groen, Rob van Wetten, Adrie Peereboom, Johan Ottevanger, Bart Dooren en Gerard Barendse. Tevens dank aan diverse mensen die ons regelmatig van kopy hebben voorzien: Bart Mols (de actualiteitenrubriek); Erwin Esselink, Bernard Fritsche, Jan Hofstra, Nico Jurgens, Dick Kenbeek, Bart Slooten, Frans Weemaes en alle anderen die zo nu en dan een artikel hebben aangeleverd. Maar ook dank aan de mensen die regelmatig voor foto's en andere illustraties hebben gezorgd: Harmannus Noot, Willem Jans, Donald Vandenbulcke, tekenaar Bas Koster en alle overige inzenders.

Zij hebben Molenwereld mede mogelijk gemaakt en wij spreken de hoop uit dat wij ook bij Molenwereld 2.0 op hun medewerking mogen blijven rekenen!

Sjoerd Veerman,
voorzitter bestuur Molenwereld

Afscheid van een Autoriteit

Met het verschijnen van het 200ste nummer van Molenwereld komt er een einde aan de regelmatige stroom publicaties van de hand van Johan Bakker over traditionele molens en hun opvolgers. Bakker schrijft al ruim 40 jaar met

een grote regelmaat over een oerholands instrument, de traditionele molen. Aanvankelijk in het blad "De Molenaar" en daarna in "Molenwereld". Bakker heeft een ijzeren geheugen en schrijft zelfbewust over het gehele terrein van de molen en zijn gebruikers. Zijn woning is een werkplaats voor de molencultuur. In aanvulling op zijn eigen geheugen heeft hij talloze boeken, publicaties en connecties voorhanden om over iedere molen hier te lande en ver daarbuiten een gedegen artikel te kunnen schrijven. Dat heeft hij in de afgelopen vier decennia bewezen.

In dit nummer kunt u lezen over de bijzondere band die er is tussen Bakker en de molens.

Het bestuur van Molenwereld is hem veel dank verschuldigd. Hij heeft met een toeloze inzet al die jaren trouw reclame gemaakt voor de bijzondere wereld van molens en molenaars. Door hem werd Molenwereld een uniek tijdschrift, enig in z'n soort.

We hebben gemeend dat er bij het beëindigen van het maandblad een digitaal monument zou moeten worden opgericht voor Molenwereld. Alle verschenen exemplaren moeten blijvend digitaal raadpleegbaar zijn. Vanaf nu is dat ook gerealiseerd. Via www.molenwereld.com kunt u teruglezen wat er is geschreven. Er is een zoekfunctie toegevoegd zodat het mogelijk is op alle woorden en begrippen te zoeken in de ruim 7.500 pagina's.

We zien het ook als een eerbetoon aan J.S. Bakker die ik een autoriteit op het gebied van molens zou willen noemen. De betekenis van een autoriteit is een persoon met veel kennis op een bepaald gebied! Daar hoeft geen moment aan getwijfeld te worden, die omschrijving is 100% van toepassing. Hij heeft ook velen begeesterd om interesse te krijgen en te houden in de traditionele molens en hun opvolgers.

Johan, nogmaals bedankt voor al je inzet voor het blad Molenwereld.

Sjoerd Veerman,
voorzitter bestuur Molenwereld

Tussen Mizpa en Sen ligt een steen...

Na mij bijna twintig jaar ingespannen te hebben voor *Molenwereld* is nu het moment van afscheid aangebroken; tijd voor een terugblik.

▲ Uitzicht vanaf mijn ouderlijk huis in mijn kinderjaren: de molen van Terbregge, de molen waar het allemaal begon.

Mijn eerste pennenvrucht op molengebied verscheen in het vakblad 'De Molenaar' in april 1970. Er zouden er nog vele volgen. Het molengebeuren kreeg in dit blad een aparte plaats, waardoor het eigenlijk twee tijdschriften in één omslag werden. De doelgroepen groeiden steeds verder uit elkaar. In 1998 zou 'De Molenaar' 100 jaar bestaan. De uitgever vond dat een mooi moment om de klassieke molens uit te zwaaien, omdat de beide lezerskringen in de loop der jaren vrijwel los van elkaar waren geraakt. Tijdens een vergadering op 13 december 1996 kondigde hij daarom aan dat het eind 1997 afgelopen zou zijn met het molenkatern in het blad. In een zelfstandig voortzetten van de katern als een molentijdschrift zag hij zakelijk gezien geen heil.

Na afloop praatten Matthias Coops, de toenmalige redacteur van 'De Molenaar', en ik nog even na. "Wat nu?", zei ik.

"Dan gaan we toch samen verder?", zei Matthias. Dat vond ik een te smalle basis; drie personen was toch wel het minimum. De Goudse molenaar Willem Roose die ook medewerker was van 'De Molenaar' was bereid om mee te doen en gedrieën richtten wij op 16 juni 1997 de Stichting Molen-wereld op. De voorbereidingen voor het blad waren toen al in volle gang, al was het maar het toetsen van de haalbaarheid. Onafhankelijkheid, kwaliteit en kennis van zaken hadden bij 'De Molenaar' altijd hoog in het vaandel gestaan. Maar voor een zelfstandig molenblad kwam meer kijken. Aangezien ik -als gevolg

van enkele handicaps - over de meeste tijd beschikte heb ik ontzettend veel tijd en energie 'Molenwereld' gestoken, om te beginnen in een plan van aanpak. Niet alleen de inhoud was belangrijk, ook de vorm: "We zijn en we blijven amateurs, maar geen hond mag het zien". Om zich te onderscheiden van de vele andere molenbladen werd na wik-

ken en wegen toch gekozen voor een maandblad, al hield dit financieel een risico in wat structureel alleen maar op te vangen was door een voldoende aantal abonnees. Het was voorspelbaar dat dit niet onmiddellijk het geval zou zijn. Een garantiestelling door een stichting bood uitkomst. Toch zou het nog tot 2002 duren aler dat minimum bereikt was en er veel boven gekomen is het nooit al lukte het gelukkig sneller om het blad kostendekkend te maken, mede dankzij advertenties en donaties.

Als eerste aanzet en om ervaring op te doen werden enige artikelen op voorraad gemaakt. Dat zou begin 1998 vanwege een trieste oorzaak nog wonderwel van pas komen. De zoektocht naar een geschikte drukker had een bijzonder verloop. De heren Vis met hun collega's zijn nu al 200 nummers tot volle tevredenheid de grafische scheppers van het blad.

Ik heb het allemaal als een wonder gezien. Er was geen sprake van toevalligheden, meer dan dat. Als dat zo zou zijn dan waren ze als geregisseerd.

Op 15 januari 1998 werd het eerste nummer van 'Molenwereld' 'ingemalen' op de molen De Lelie in Kralingen en kreeg

◀ **Arie Kluit op de balie van de molen van Terbregge omstreeks 1968. Samen met Leo van Lambalgen was hij mijn molenvader, ieder op de hen eigen wijze. Ik heb daar op de molen een onvergetelijke tijd beleefd en verschrikkelijk veel geleerd, waarvan ik ook profiteerd heb voor *Molenwereld* en bijzonder dankbaar voor ben.**

toenmalig minister Jorritsma het eerste exemplaar overhandigd, waarna met regelmaat van de kalender iedere maand (op augustus na) een nummer verscheen. Nummer 200 maakte 7532 pagina's druk vol. Door het groeiend aantal abonnees kon het blad steeds dikker worden; in 1998 werd begonnen met 24 pagina's per nummer; in 2006 kwam het gemiddeld boven de veertig. Sinds januari 2010 verschijnt het volledig in kleur. Dankzij die abonneestijging bleek het ook niet nodig om de abonnementsprijs te verhogen. In 1998 werd omgerekend € 44,24, waarna met de invoering van de euro in 2002 een kleine prijsstijging volgde tot € 47,50, een prijs die verder ongewijzigd bleef.

Reorganisatie

In 1999 vindt een belangrijke reorganisatie plaats. Het bestuur van de stichting en de redactie zijn identiek. Dat is eigenlijk minder gewenst. Er vindt dan een reorganisatie plaats. Wegens verandering van werkring en de grote afstand trekt Matthias Coops zich terug als voorzitter en Sjoerd Veerman volgt hem op. Johan Bakker treedt af als secretaris-penningmeester en wordt opgevolgd door Rob van Wetten. Zowel Veerman als Van Wetten vervullen hun functie nog steeds, zij het dat laatstgenoemde eind 2015 het penningmeesterschap overdraagt aan Gerard Barendse, die al eerder taken van Johan Bakker overnam. Laatstgenoemde blijft eindredacteur en de administratie voeren. Enkele nieuwe bestuursleden doen hun intrede: Paul Groen en Johan Ottevanger, waarbij laatstgenoemde de advertentie-acquisitie overneemt van Matthias Coops. Nieuw in het bestuur is ook Adrie Peereboom. Wegens verandering van werkring trekt Paul Groen zich in 2000 al weer terug. Bart Dooren volgt hem in 2001 op. In februari 2010 bedankt Adrie Peereboom als bestuurslid wegens gewijzigde levensomstandigheden. Deze vacature wordt niet opgevuld.

Redactie

Johan Bakker blijft de redactie voeren, maar 'Molenwereld' loopt voor hem qua tijd de spuigaten uit of zoals een van zijn kinderen het uitdrukte: "Met een van negen-tot-vijfmentaliteit red je het nooit. Dat is niet genoeg; je moet gewoon een van vijf-tot-negenmentaliteit hebben". En inderdaad, de werkzaamheden nemen een nagenoeg volledige weektaak in beslag. Gelukkig daagt er hulp op in de persoon van Bart Mols, die vanaf 2004 een groot deel van 'Molensactueel' voor zijn rekening neemt en daarmee Johan Bakker flink ontlast.

In 2002 legt Willem Roose zijn functie als redacteur neer.

Natuurlijk maakt de redactie het tijdschrift niet alleen. Die is afhankelijk van een kring van medewerkers en auteurs, zowel structureel als bij gelegenheid. Op sommigen is regelmatig en nooit

▲ Bij de presentatie van het eerste nummer: v.l.n.r. Willem Roose, Johan Bakker, Matthias Coops en Ben Kloosterman, de oud-redacteur van *De Molenaar*. Rechts van hem zijn echtgenote, Annie Kloosterman (foto Jacques Tersteeg) .

vergeefs een beroep gedaan. Daar kunnen 'Molenwereld' en zijn lezers niet dankbaar genoeg voor zijn. Ik ga geen namen noemen op het gevaar af iemand te vergeten, maar mijn dank als redacteur is er niet minder om. Zonder die medewerking had het blad nooit de vorm kunnen krijgen die het nu heeft.

Toen ik in 1998 aan 'Molenwereld' begon dacht ik: "Er zal best wel eens een dooie vlaag komen". Tot mijn eigen verwondering is dat nooit gebeurd, al hield ik wel altijd een voorraadje aan om zo'n periode te overbruggen, maar eigenlijk is die nooit uit noodzaak aangesproken. Het is dan ook niet het gebrek aan ideeën of inspiratie dat mij er toe noopt om te

stoppen. Er is nog genoeg om over te schrijven.

Bijzonder dankbaar ben ik ook voor de opstelling van het bestuur van de stichting dat mij nooit een strobreed in de weg heeft gelegd en mij volledig mijn gang liet gaan.

De samenwerking met de drukker noemde ik al. Die was werkelijk perfect; vanaf het allereerste begin tot aan het einde toe. Ik ben daar bijzonder dankbaar voor.

Hoogtepunten

Ik ga niet in op de inhoud van het blad. Er is gestreefd naar een kwalitatief hoogwaardige en gevarieerde inhoud en

▲ Een laatste gezinsfoto; de beide zonen kunnen goed met een molen omgaan. De dochter verdient speciale vermelding en dank; zij heeft vanaf het eerste nummer in 1998 tot het laatste toe alle nummers verzendklaar gemaakt. Zo zijn er meer dan 125.000 *Molenwerelden* door haar handen heen gegaan (foto Jacques Tersteeg)

een zo mooi mogelijk 'snuetje'. Natuurlijk ging er wel eens wat mis. Daar was de tijdsdruk niet vreemd aan met zijn dwingende deadlines.

Voor de artikelen die ik samen met Bas Koster heb gemaakt zijn in mijn beleving hoogtepunten; niet eens zozeer vanwege het resultaat, maar meer nog door hun wordingsgeschiedenis.

Een bijzonder hoogtepunt was uiteraard de presentatie van het eerste nummer op 15 januari 1998.

Niet alleen vanwege het feit op zich, maar ook vanwege mijn gezin. We hebben met elkaar erg naar die dag toegeleefd en waren daar bijzonder dankbaar voor. Het zou de laatste onbewolkte feestdag voor ons gezin zijn. Eén dag later ontdekte mijn vrouw een uitzaaing van de ziekte die voor het eerst in april 1989 de kop had opgestoken, maar zich nu niet meer met succes liet bestrijden. Op 30 maart 1998 overleed zij. We hebben er ons samen over verbaasd dat die ziekte als het ware tot 15 januari werd tegengehouden zodat ons toch nog met elkaar een gelukkige dag werd vergund. Over regisseren gesproken. De voorraad artikelen die ik in 1997 had opgebouwd kwam nu bijzonder van pas. Ik ben mijn vrouw nog steeds bijzonder dankbaar voor de steun in de rug in die aanloopperiode. Die was echt nodig om alles tot een goed einde te brengen. Dat wil ik toch wel graag vermelden. Tijd om in een hoekje te gaan zitten treuren kreeg ik niet.

Een dieptepunt was het vertrek van Willem Roose. Ik zag de bui hangen, maar kon niets doen; het ging buiten mij om. Helaas moest ik het gat dat door het wegvalen van Willem als redacteur ontstond zelf opvullen, uiteraard ten koste van de nodige tijd. Gelukkig is Willem later toch weer gaan schrijven.

Mislukt

In één opzicht is 'Molenwereld' mislukt. Als redacteur heb ik er altijd over gewaakt om in 'Molenwereld' zo veel als mogelijk de klassieke molens en de ermee samenhangende cultuur te volgen. De molens van weleer waren normatief. Op dit punt ben ik altijd kritisch geweest, ook ten aanzien van het taalgebruik over molens. Dat is de laatste jaren vrij algemeen sterk vervuild: verkeerde en verkeerd gebruikte termen. Dat heb ik herhaaldelijk duidelijk gemaakt. Dit heeft nagenoeg niets uitgehaald. Men blijft het nieuwe jargon gebruiken, ook al is aangetoond dat dit niet of minder juist is. Immaterieel cultureel erfgoed? Het bijbehorende, noodzakelijke respect moet men vaak met een lampje zoeken. Daar heb ik tot mijn spijt niets aan kunnen veranderen; jammer. Ik betrap mij er zelfs op dat het mij heeft doen vervreemden van het 'moderne molenleven'. Het hoeft voor mij zo nodig niet meer. Toch heeft dit geen rol gespeeld bij mijn besluit om een punt te zetten achter 'Molenwereld'. Dat had helaas een heel andere oorzaak.

▲ Het eerste nummer.

Punt

Aan alles komt een eind; ook aan mijn werk voor 'Molenwereld'. Dat wist ik in 1996 ook wel. Ik ben enthousiast begonnen en gebleven. Hooguit had ik mij nog wel bedacht als ik wist hoe verschrikkelijk veel tijd er in zou gaan zitten. Het is ten koste van veel andere dingen gegaan. Wel werd ik ouder en gingen mijn handicaps een steeds grotere tol eisen. In november 2014 onderging ik een aantal onderzoeken in het ziekenhuis en de uitslag daarvan maakte duidelijk dat mijn levensstijl, gestempeld door 'Molenwereld' niet in overeenstemming was met mijn fysieke situatie. Ik zou er verstandig aan doen om er een punt achter te zetten. Nu was het, zo dicht bij het nieuwe abonnementsjaar, te laat om mijn opvolging te regelen. Daarom besloot ik om 2015 normaal te beginnen en informeerde op 22 april 2015 tijdens

▲ En 199 nummers verder.

een vergadering het bestuur over de stand van zaken. Ik zou proberen het jaar 2015 als gebruikelijk vol te maken en zou het fijn vinden om met het 200ste nummer mijn Molenwereld carrière af te sluiten. In tussentijd kon het bestuur dan maatregelen nemen om 'Molenwereld' voort te zetten zonder mij. Zo gezegd, zo gedaan. Het is mij nu wel duidelijk geworden dat het zeer verstandig is om te stoppen; de roofofbouw die ik op mijn lichaam gepleegd heb doet zich nu toch wel voelen. Toen voorzitter Van der Flier van De Hollandsche Molen zich terug trok zei hij over molens dat hij er wel voor wilde leven, maar er niet voor wilde sterven. Daar denk ik niet anders over. Er zijn meer en belangrijker waarden in het leven. Mijn omgeving heeft te veel van molens en 'Molenwereld' moeten slikken. Ik ben verschrikkelijk dankbaar dat ik het heb mogen en kunnen doen. Er zijn van die momenten dat er van alles en nog wat gelijk op je af komt en afgehandeld moet worden. Dat overkwam mij jaren geleden ook eens. Ik liep zo ongeveer achter mijzelf aan te rennen en dat was mij blijkbaar aan te zien. Iemand was bezig bij zijn huis de heg te knippen en merkte, terwijl ik langsliep op: "Je hebt het er geloof ik nogal druk mee?" "Zeg dat wel, zeg dat wel, Paul". "Wees blij dat je het doen mag" en hij knipte onverdrot door. 'Gelijk heeft hij dacht ik' en het juk viel van mijn schouders en ik ging vrolijk verder. Ik ben Daan Paul nog altijd dankbaar voor deze levensles. Zo ben ik ook dankbaar dat ik 'Molenwereld' heb mogen doen; anders is het niet.

Dankbaarheid

Ik ben heel veel mensen dankbaar die mij in staat gesteld hebben van *Molenwereld* te maken wat het nu is. Dat is echt geen verdienste van eigen akker. Maar het gaat verder. Nieuwjaarsdag las ik een nieuwjaarspreek van Claus Harms. Hij was van huis uit molenaar en werd later predikant. Toch lieten molens hem nooit los. In zijn memoires beschrijft hij het malen tegen een opkomende bui, samen met zijn broer op de Bockmühle van Sankt Michaelisdonn. Het is een van de mooiste stukken molenproza in het Duits. Maar daar gaat het nu niet om. Op nieuwjaarsdag 1823 preekte hij in Kiel over de Bijbeltekst 'Bis hierher hat uns der Herr geholfen', 1 Samuël 7 : 12. In dat vers gaat het erover dat de richter Samuël een steen tussen Mizpa en Sen stelde die hij die naam gaf: Eben-Haëzer ofwel helpsteen. Harms gaat in zijn preek uit van vertrekpunten en eindpunten in je leven; je reist van Mizpa naar Sen. Tussen die plaatsen ligt die steen. Als je bij die steen komt dan ben je er nog niet. Je kunt terugkijken op de afgelegde weg en vooruitkijken naar het reisdoel. Harms plaatst dat terugkijken in het teken van de dankbaarheid en het vooruitkijken in het teken van het vertrouwen. Het sprak mij allemaal bijzonder aan, ook in het licht van dit afscheid: Eben-Haëzer!

Zonder Johan Bakker geen *Molenwereld*

Met deze woorden typeer ik onze redacteur: Johan Bakker die om redenen van gezondheid moet stoppen met de *Molenwereld* met een hoofdletter. Als het aan Johan ligt en hij mag de gezondheid hebben zal het geen stoppen zijn met de molenwereld met een kleine letter.

Zijn betrokkenheid is nauwelijks te evenaren, zonder anderen tekort willen doen. In één van de laatste nummers stond een paginagrote advertentie voor een opvolger als redacteur voor dit blad. Wie de moeite nam de vele -maandelijkse- activiteiten rondom het verschijnen van *Molenwereld* op zich in te laten werken zal, naar ik aanneem, net als ik onder de indruk zijn geraakt. Op zich beseften we wel dat een enorme drive aanwezig moet zijn om dit werk vol te houden. Maandelijks op tijd het blad naar de drukker. En dat alles in hoofdzaak uitgevoerd door één persoon. Maandelijks zorgdragen voor artikelen, achtergronden en archiefonderzoek. Dit verdient groot respect. Hij hield het vol, ja 200, zegge tweehonderd, nummers van *Molenwereld* verschenen. Welgemeende felicitaties zijn daarbij op zijn plaats. Natuurlijk sluiten we daarbij de hulp-redacteuren en trouwe en incidentele informatiedragers bij in. Ook het bestuur van de stichting *Molenwereld* verdient in deze de complimenten. Vanwege de relatief geringe oplage van *Molenwereld* maakten zij het mogelijk dat de financiën er waren om het blad uit te -kunnen- geven. De adverteerders verdienen in deze opsomming ook een plaats. Maar het was duidelijk: Johan hield het overzicht en de touwtjes in handen. Zelf zal hij wellicht met zijn kenmerkende bescheidenheid zeggen: "Ik ben dankbaar dat ik de gezondheid daartoe kreeg, het is genade". Iets wat we graag met hem nazeggen! Gelijker tijd heeft hij die gezondheid wel benut om met de hem gegeven gaven, en ondanks zijn beperkingen, een molenblad van grote kwaliteit te ontwikkelen en op een hoog peil te brengen.

Molennieuws werd, voor *Molenwereld* het licht zag, jarenlang in het weekblad *De Molenaar* opgenomen. Daardoor werden molennieuwtjes relatief snel wereldkundig gemaakt. Immers in die tijd kenden we internet en de sociale media nog niet waardoor molennieuwtjes nu bij wijze van spreken a la minuut wereldkundig gemaakt worden. De redacteur van het laatste uur van *De Molenaar* was Ben Kloosterman. Johan stond reeds bij hem te boek als vaste molen-scribent. Toen het vakblad *De Molenaar*

Financiën

Molenwereld heeft het 200^e nummer kunnen bereiken dankzij de immateriële inzet van de redactie, auteurs en velen die aan beeldmateriaal hebben bijgedragen. In materiële zin zijn dat de abonnees en de adverteerders.

In de loop van het bestaan van *Molenwereld* is het gelukt om 11 keer per jaar een uitgave te realiseren met een omvang aanvankelijk van 24 pagina's naar uiteindelijk 48 pagina's per uitgave. Dank hiervoor.

Met het beëindigen door Johan Bakker van zijn werk als full time actieve redacteur voor *Molenwereld* en het gebrek aan opvolger(s) bleek het na onderzoek

niet meer mogelijk te zijn om het blad in de huidige gedrukte vorm en kwaliteit voort te zetten.

Om alle uitgave van *Molenwereld* veilig te stellen heeft de Stichting *Molenwereld* besloten om alle verschenen nummers als een digitaal monument ter beschikking te stellen op de website <http://www.Molenwereld.com>

Daarnaast is het de bedoeling dat wij doorgaan met het publiceren van nieuwe artikelen met dezelfde kwaliteit als u gewend bent van *Molenwereld*. Ook zullen de rubrieken "Molens Actueel" en de "Zoeker" in stand blijven.

Maar voor niets gaat de zon op en van de wind kunnen wij niet leven. Wij hebben een aantal sponsors bereid gevonden ons met de ontwikkelingskosten van de website financieel te ondersteunen, maar om op termijn de website te kun-

▲ Zevenhuizen, Ondermolen Tweemanspolder, 4 augustus 1984. Een foto gemaakt door Jaques Tersteeg tijdens één van de draaidagen van de Molenviergang. Van links naar rechts wijlen mev. Tersteeg, nagevoeg niet zichtbaar molenmaker Ton Straathof, Johan Bakker met zijn twee zonen Jan en Willem, wijlen mev. H. Slingerland-van Dam van de Putmolen te Aarlanderveen, Gerard Ottevanger, destijds molenaar van de Ondermolen. Op de voorgrond zit op de stoep Rob van Zijll, de huidige molenaar van de Groeneveldse Molen te Schipluiden met achter hem, nog net zichtbaar en herkenbaar voor degenen die met hem optrokken, wijlen molenliehebber Jan Lunenburg uit Aalsmeer.

geen plaats meer zou inruimen voor de traditionele molens is *Molenwereld* van de grond gekomen. Min of meer 'te danken' aan Johan zijn handicap. Hij moest zijn baan als leerkracht stopzetten vanwege een gehoorandoening die niet zou kunnen herstellen. Daardoor kwam ruimte voor een andere invulling van Johan zijn leven: *Molenwereld*.

Overigens is Johan niet alleen geïnteresseerd in het thema 'molens'. De herinnering komt boven van de gesprekken om te komen tot de oprichting van een oudheidkundig genootschap voor de toenmalige gemeenten Zevenhuizen en Moerkapelle, de latere en nog bestaande en florerende Stichting Oud Zevenhuizen-Moerkapelle. Zijn betrokkenheid was ook daar nadrukkelijk aanwezig. In dit verband verwijs ik naar respectabele reeks (ook molen)artikelen in het kwartaalblad van die stichting, het "Verleden Tijdschrift". In dit kader mag niet onvermeld blijven het rapport "Een gruwelijk vandalisme bestrijden", handelend over de teloorgang enerzijds van de molens van de polder De Honderd Morgen of Wilde Veenen te Moerkapelle en de kansen en mogelijkheden die geïnventariseerd werden om dit unieke molen-landschap verder op te waarderen anderzijds. De aanbevelingen uit dat rapport zijn tot op de dag van vandaag nog actueel.

Als redacteur stopt Johan nu. Toe aan een welverdiende rust. Johan, namens alle lezers van *Molenwereld* enorm dank voor het feit dat jij je hebt opgeworpen voor de *Molenwereld*. Wij zijn jou, en dat geldt hoofd voor hoofd, zeer erkentelijk dat je de jouw gegeven kwaliteiten met ons wilde delen! **Gerard Ottevanger**

nen continueren is naast veel vrijwilligers werk ook geld nodig.

Voor de inkomsten zijn wij afhankelijk van donateurs en adverteerders om de kosten te kunnen dekken voor de exploitatie van de website op langere termijn.

Uw kunt zich als donateur opgeven via e-mail adm@molenwereld.com

Minimale donatie € 15,00 per kalenderjaar. Er is op de website ook ruimte voor adverteerders, die een link hebben met de molens. Contact voor het plaatsen van een advertentie kan via e-mail adv@molenwereld.com

Als Stichting *Molenwereld* vertrouwen wij er op dat u bereid bent ons financieel te steunen, zodat we in de toekomst in digitale vorm door kunnen gaan met publicaties over het molenerfgoed.

Rob van Wetten,
secretaris Stichting *Molenwereld*

